

SZERKESZTŐI IRODA:
Magyar-utca végén (Máriaffy-ház) a hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Az „ELLENZÉK” előfizetési díja:
Egy évre 16 frt v. 32 korona, Negyedévre 4 frt v. 8 korona.
Fél évre 8 frt v. 16 korona, 1 hónapra 1 frt 50 kr. v. 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr., vagy 10 fillér.
Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.
Kéziratok nem adnak vissza.

ELLENZÉK.

Telefon sz.: 9. POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP. Telefon sz.: 9.

KIADÓ-HIVATAL:
Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

Egy négyszög centiméternyi tér ára 4 krajczár. Gyárosok kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek.

Reklam sora 1 forint.
Bélyeg-illeték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora: 5 forint.
Nyilatkoztatói cikkek: garmond sora után 20 krajczár fizetendő.

Az obstrukció.

A kormánypárti sajtó nem tudta tartani meglepetését a felett, hogy Apponyi Albert gróf, midőn belső körökben megkezdte a parlamenti beszédét nem proklamálta. Ezért őszinte hiánnyal is vádolták Apponyit. Még mielőtt egyfelől államférfiúi óvatosságra vallott Apponyi részéről, hogy immár kikerülhetetlennek látszó az izzó szenvedélyeit a közvéleményelőre elplántálni nem akarja, másfelől éppen magával az Apponyi szellemével szemben, úgy a parlamentáris csata síkján mint választóképeket szolgáltató kormányzati makhi-átionok igen jelentékeny mértékű igazságszolgálatnak annak a késhegyig késleltetésnek, melyre a kormány-ellenzék a parlament ellenzéke, látszik, elszánta magát és a meglehetősen egyszerűen obstrukció néven emlegetett hirlapírói szokás.

Azzal ugyanis tisztában kell lenni, hogy a már megindult parlamenti küzdelem tárgyát nem a kizárólagos jayaslatok, jobban mondva csak kiegyezési javaslatok képezik, hanem a titok immár, hogy a kiegyezési javaslatok sima letárgyalására az ausztriai viszonyokban jelentős alkotmányjogi komplikációktól nem volna akadály.

A kritikának a skrupulozitás, a meglepetést okozó szokás az teszi szükségessé, hogy a jeleztük alkotmányjogi komplikációkhoz, a további komplikációkhoz hozzá járul a Bánffy kormányzati egyénisége.

Nem a parlamentáris mechanizmus gépezetét akarjuk mi megállítani, hanem a gépezet élére akarunk más gépezet állítani. Ezekben a szavakban fejezte ki a helyzet lényegét Kossuth Ferencz találóan.

A nagyon egyoldaluan ítéli meg a dolgokat az, a ki az ellenzéki küzdelem közvetlen céljának illetlen forrásában nem lát egyebet a Bánffy kormány elleni animozitásnál.

A helyzet kulcsa ott van, hogy a parlamentáris mechanizmusának azt a törvényét, a mely szerint „többség” két különböző, de egy-egy kölcsönösen egysúlyban hozható erőt képviselnek, soha nem tettem csúffá, mint a Bánffy kormány alatt.

Enek a törvénynek ugyszólván minden konzekventiája sem érvényes, a magyar közéletben. De ezzel minden teljes brutálításában érvényes az a törekvés, a mely egy-egy részére a hatalom kizárólagos tulajdonát vindikálja és minden ellenvéleket a kiméletlenség vakaságával gáncol, minden ellentétes törekvést közvéleménynek stigmatizál.

Közvetve a legutóbbi általános választásokon, a melyek valóságos hajtóerőt képeztek a független megválasztott férfiak ellenében, folytatva a választási eljárás, melynél bárcsak a választás kedvéért sem semmisítették meg egyetlen kormánypárti mandátumot, ellenben megsemmisítették az ellenzékiét, majd végig menve az incompatibilitási eseteken, a meglehetősen lettek legyen bármily nyilvánvalóan, egyszerűen szemét hunyt az országpolitikai bizottság, egész addig, amíg az igazságszolgáltatás császárja is betolakodott a pártpolitika területére és mint két ellenzéki képviselőnek legutóbb az ügyeszi irányban tulmenően megtörtént elhatározás mutatja, a törvénykezés foglalkoztatja a kabinet jusztitia meglehetősen szándékosan átalakítani: minden minden ponton a nem közvéleményes cinizmus szemérmétlenségét ordít fel a hatalmi gög, mely a legutóbbi „jelszavát az általános szabadság lenyűgözésével, a közvélemény és kisebbség egyensúlyán alapuló

külső parlamentárizmust néhány száz ember omnipotenciájának szánalmas eszközvé aljasítja.

Nos hát a helyzetnek ez abszurd irányban való alakulása után ki még az a naiv ember, a ki a parlamentárizmus érdekeinek czime alatt kiméletet esdekel a Bánffy Dzsó és rendszere számára?

Hisz lehet-e politikus, ki a kiegyezési kérdéseknél jelentkező alkotmányjogi zavarokkal szemben több garanciával ne rendelkezne, mint Bánffy Dzsó, a ki e garanciák alapjainak az alkotmányos érzéknek teljes hiányával szűkölködik.

Különböző bölcselek között vita tárgyát képezte volt az a kérdés, hogy nem vezet-e végzetes következményekre annak általános erkölcsi alapelvül proklamálása: legyen igazság vagy vesszen a világ.

Am az kétségtelen, hogy — a mint erre oly felségesen mutat rá Eger nagyszüli érseke: Samassa Jósef, az ő jubiláris pásztorlevelében, — az államéletben érvényesülő igazság, mint a minden irányban egyenletesen ható jogok tényezője, — oly fundamentális szükségként jelentkezik, hogy azt csak az önkényuralom vak elbizakodottsága ignorálhatja.

És ez az igazság az, a mi a „memento mori“-t, az elbizakodottság fölébe ordítja. Ez az, a mely „a fa nem nőhet az égig“ igazságát az arról megfélekedőeknek az eszébe juttatja. Ez az, a mely az ellenfelei üldözését politikai rendszerré tevő Bánffy kormány bukását követeli.

Az ellenzék obstrukciónak nevezett küzdelmével ezt az igazságot szolgálja. Küzdelmében a kormánnyal szemben erőt adhat az a tudat, hogy „a ki fegyvert fogott, annak fegyver által kell meghalnia“.

V. A.

Nincs napirend.

Az ellenzék megakadályozta a kormányt, hogy a hirtelen előirányzott indanmityvel magának szabad kezét biztosítsa és a jövő év júniusáig, ha úgy tetszik, országgyűlés nélkül kormányozzon és paklizzon.

Enek a taktikának esakugyan minden fegyverrel ellenbe kell állani a ha a hárszabályok alkalmat adnak a vita elnyújtására, teljes joggal veszi azokat igénybe az ellenzék. Mert végre valahára csak be kell látni fent és alatt, hogy a Bánffy politikával kormányozni és az alkotmányosságot is megőriztetni nem lehet.

Az alkotmány nemcsak az ellenzékét kötelezi, de kötelezi a kormányt is, kötelezi arra, hogy ne titkoljon el semmit a nemzeti képviselő elöl és ne folytasson alkudozásokat a törvényhozás tudta nélkül, ne tegyen ígéretek a nemzet nevében a kvótaemelésre, és ha ő buzta el a kiegyezési javaslatok tárgyalását április 20-ától októberig, ne ő tegyen szemrehányást azoknak fennakadásért.

Egyébként gondolja meg a kormány, hogy Ausztriában a kiegyezési javaslatok egy hárszállal sem mennek gyorsabban, mint nálunk. És ha nincs semmi biztosíték, hogy azok letárgyalatnak ez év végéig, ugyan mi a manóba dühöngenek a magyar törvényhozasban szenvedett haladékért, főleg mikor annak is maguk az okai.

Pedig Ausztriában ugyancsak bonyolulnak az állapotok. Sem a német ellenzék, sem a szláv többség nem lelkesedik a kiegyezésért és odaát valóságos az összes pártok megállapodása, hogy kvótaemelés nélkül nincs kiegyezés.

Már most minő érdeke lehet a kormánynak, ha csak valami csinye, új választásokra, hárszabály-reformra, vagy valami leplezett absolutizmusra nem gondol, az indanmitynek oly hosszú időre való erőltetésére?

Érthető lenne, ha a már megkezdett tárgyalás azt mutatná, hogy nincs idő a költségvetés alkotmányos biztosítására. Ez esetben az ellenzék egy bizalmi vita után megadhatja a felhatalmazást, meg is kell adnia, hiszen az állami alkalmazottakat fizetni kell, az egész gépezet fel nem akadhat. De ez a szükségparancsok indanmity egészen más, mint ha már október közepén kéri a felhatalmazást. Ez oly bizalmat involvál, melyet ennek a kormánynak jó lélekkel senki meg nem adhat.

Az ellenzék nyugodtan várhatja a nemzet igazságos felének ítéletét. A hatalom átkaival, szitkaival pedig ne törődjék.

Az erdélyi katolikus közvagyon kezelése.

Az erdélyi róm. kath. státus igazgatótanácsának a napokban kiadott évi jelentését olvasgatva (habár nem is valami sok nap állott az érdeklődők rendelkezésére: a megjelenéstől a státusgyűlésig) valóban elég érdekes és a sablontól eltűrt részlet ragadhatja meg az ember figyelmét.

Ilyen például a XXIII. fejezet is, melynek czíme: „A kolozsvári műmalom részvénytársaság támogatása.“ Az erdélyi róm. kath. státus igazgatótanácsa megtámogatta a kolozsvári műmalom részvénytársaságot. Cselekedte ezen emberbaráti kötelességet 40 ezer forint közvagyonnal. Támogatta, mert — a mint a jelentés mondja — „az elmúlt négy kedvezőtlen gazdasági év alatt tényleges veszteségeket is szenvedvén, a részvénytársaság a liquidálást csak úgy kerülhette ki, ha újabb tőkéhez jut.“ A liquidálás azért lett volna nagy csapás a státusra, mert a részvénytársaság a státus malomépíteleit és malomjogát tartja árendában. S mily borzasztó lett volna, ha egyszerre csak nem lett volna senki, a ki az árendát fizesse! És mily megható, elapos üzleti észre mutat a jelentésben foglalt indoklás! Öszintén feltárja egy a kedvezőtlen, mint a kedvező esélyeket.

A kedvezőtlen esélyek így néznek ki:

a) hogyha a támogatás daczára is liquidálni kénytelen a vállalat — a mi conjuncturalis üzletnélsőha sincsen abszolote kizárva — akkor a részvénytőke bizonyos hányada kárba megy;

b) ez esetben, a hozott áldozat daczára, nincs biztosítva a mostani kedvezőbb haszonbér.

A kedvezők meg így hangzanak:

a) Óvatos kezelés mellett a vállalat fenntartható, a mikor is a mostani haszonbér évekre biztosítatik;

b) a berendezések ingyen az uradalom tulajdonába kerülvén, azokat a haszonbérlet lejártakor nem kell megváltani; (az igaz, hogy amugy sem „kell“, mert hiszen a jelentés 95. oldalán az van mondva, hogy „a tulajdonos uradalom jogosított, de nem kötelezett, a berendezéseket a haszonbérlet lejártakor akkori becértékben megváltani.“)

c) ha a vállalat virágzik, akkor a részvénytőkébe elhelyezett státus vagyon polgári kamatot hajt, s mint valódi érték megmarad, esetleg növekedik;

d) és végül, hogyha a liquidálás be is következne, az ingyen nyert berendezési tárgyak tényleges értékében a 40000 frt tőkének legalább fele része megtérül a részvénytársaság megmaradó vagyonhányadában a 40000 frt tőkének másik fele részéből is bizonyos részlet fedezetre talál.

Olvasva el ezt bármely laikus érdeklődő és gondolkodó felette, hogy vajjon ennyivel meglehet-e nyugtatni a közvéleményt? Mert ennyi és nem több az összes indoklás a 40,000 forint közvagyon elhelyezésének, kiadásának.

Ime az indoklásból levonható consequentiák:

1.) A részvénytársaság a támogatás daczára is liquidálhat, mert hisz ez conjuncturalis üzletnek soha sincsen absolute kizárva.

2.) Az adott negyvenezer forint, mellé még óvatos kezelés is szükséges ahhoz, hogy a vállalat fenntartható legyen, s hogy az árenda biztosítások.

3.) A berendezéseknek a haszonbér lejártakor való megváltása, mely a státust éppen nem kötelezi, ez által is teljesen feleslegessé válik.

4.) Ha a vállalat soká talál élni: akkor a státus a berendezéseket ingyen nem kapja, ha azonban a conjuncturák hirtelen és időelőtt találják liquidációba sodorni a részvénytársaságot, akkor már a berendezések (a d. pont szerint:) az adott 40,000 forint összeg felének megtérítéséig fognak szerepelni.

5.) Nem kell azonban félni. A 40,000 forint „másik felének is egy bizonyos részlete“ fedezetre fog találni a részvénytársaság, megmaradó vagyonhányadában.

6.) Mindezekkel tisztában lévén, csak két kérdésre nem találtunk feleletet a jelentésben és pedig:

a.) Az a bizonyos, esetleg „megmaradó vagyonhányad“ hány ezer forintot fog fedezni a 40,000 forint második feléből? Ha ugyan t. i. marad valamelyes „hányad“?...

b.) És a — jelentés indoklása szerint — még ezen felül is fedezetlenül hagyott többi ezereket mi fogja fedezni?

7.) Az összes, itt felsorolt és „minden irányban megokolt“ esélyek és indokok daczára is valószínűnek látszik, hogy bukás esetén, a mi pedig „absolute nincsen kizárva“ — a már kiadott 40,000 forintnak alig egy negyed része menekül meg, mert a 20,000 forintba becsült „berendezések“ dobszó mellett jó, ha 10,000 forinton elkelnek.

Ezek után igazán nehéz eldönteni azt, hogy vajjon a „kedvező-“ vagy a „kedvezőtlen“ esélyek nyujtanak-e vékonyabb reményeséget, gyarlóbb indoklást?

Vajjon, ha a részvénytársaság minden segítség nélkül liquidált volna s azután a berlemény tárgyat más bérletnek kellett volna kiadni, a fennálló szerződés értelmében nem-e a „berendezés értéke“ kellett volna, hogy biztosítsa a státust az esetleges haszonbérletkülönbségből eredő károsodásért? Erre talán elég lett volna az a drága berendezés!

Mindentől eltekintve azonban, miért kellett, hogy éppen a státus mentse meg egy bukni indult részvénytársaságot? Hát nem volt már s-hol található a szerepre más 40000 forint?

Igy tartatott be a mult évi státus gyűlés jegyzőkönyvének XXXII. pontjában foglalt azon intelem, hogy a folyó évben az igazgatótanács „csak az elkerülhetlentől szükséges kiadások tételére szoríkozzék.“

A fejezet ilyen előzmények után így végződik:

„Az igazgató tanács e minden irányban megokolt javaslatot elfogadván“ miután a részvénytársaság minden kikötött feltételt teljesített, a 40000 forintot kifizette, mivel a támogatásra rög-tön szükség volt.“

A jelentés szerint tehát a tény „minden irányban megokolt“ s az összeg — „mivel a támogatásra rög-tön szükség volt“ — egyszerűen kifizettetett.

Hogy mit szól ehhez a dologhoz a holnapi Státus-gyűlés, arra valóban kíváncsi lehet az erdélyi róm. kath. közönség. Ezen elmélkedés czéja: csupán a józan, tárgyilagos kritika; indító oka: a nagy közönség jól igazolt aggodalma.

*

A XXIV. fejezet ezt a czímet viseli: „Az uradalmak egységes vezetése.“

Történt ugyanis, hogy a mult évi Státusgyűlés szükségesnek találta a nagyterjedelmű uradalmak ügyeinek szakszerű vezetését egy arra hivatott egyén kezében egyesíteni. Hosszas vita folyt a felett, hogy vajjon jószágigazgatói, avagy gazdasági referensi állást kreáljanak-e? Végre is győzött a halogaték pártja és a kérdés egy évvel elodázott. Az ezt kimondó határozat vonatkozó része — a kiadott hivatalos jegyzőkönyv szerint — így hangzik:

„... az igazgatótanácsot pedig utasítja, hogy a tárgyalás alatt hallottak figyelembe vételével intézkedjék és az uradalmak egységes kezelését illetőleg tegyen javaslatot a jövő évi Státusgyűlésnek.“

Ez elég világos szöveg, leszámítva azt, hogy a „tárgyalás alatt hallottak“ éppen csak e három szóban nyertek megőrzökítést.

És mégis mit tesz a most kiadott jelentés? Leczkét ad a státus gyűlésnek ekképpen: „Ezen határozatra vonatkozólag azonban ki kell jelentenünk, hogy az egységes vezetés eddig is megvolt, mert az egyes uradalmak azok különböző természetéről az illető intézők az igazgatótanács egységes igazgatása szerint kezelték. Az igazgatótanácsnak nemcsak hogy tudomása van a kezeléssel mindenben, de az intézkedéseket idővonalhozolag a helyi gazdasági bizottság meghallgatása után egyenesen adja.

A mennyiben a státusgyűléstől az egységes kezelést illetőleg az igazgatótanácsnak adott ezen utasítás a régi jószágigazgatói intézmény felelevenítésére czélozna, ki kell jelentenünk, hogy a jószágigazgatói állás visszaállítása egyáltalán nem czél szerű, mert a jószágigazgatói csak közeg, a főhatóság maga az igazgatótanács, a melynek határozatait hajthatná csak végre a jószágigazgató. Azonkívül a jószágigazgatói intézmény sok költséggel lenne csak beállítható; pedig a státusnak nincs vagyoni ereje a kezelési kiadásokat még tovább szaporítani.“

A státusgyűlés tehát tévedett, hisz az „egységes vezetés eddig is megvolt“, az igaz, hogy ezt most halljuk elszórt. Akkor mindjárt megkellett volna arról győzni a közgyűlést, hogy ne hozzon felesleges határozatokat.

A vezetés egységes, mert „az igazgatótanács egységes igazgatása szerint“ kezeltetik az uradalmak. De hol van még arra példa, hogy testületek közvetlenül kezeljék uradalmait? Hát megtűr-e a gazdasági üzem természet, hogy azt egyszerre — és illő távolságból — többen kezeljék? Hát lehet-e például egy kedvező gabona-eladási pillanatot bizottsági határozatokkal igénylő stárgnyújtásokkal el nem szalasztani? Hisz sokszor egy órán mulik el a jó vásár, mely ezekkel károsít.

A jelentés szerint: „a jószágigazgatói állás visszaállítása egyáltalán nem czél szerű“, mert a kezelést nehézséssé tenné, ha az intézők és az igazgatótanács közbe egy „közeg“ állíthatná be; a „kebli gazdasági bizottság meghallgatása után“ adatai szokások mostani igazgatótanácsai utasítások ellenben módfelelt könnyítik a kezelést, mert jelenleg egy gyűlés és egy „közeg“ helyett: két gyűlés és egy „közeg“ van.

Igaz lenne azonban a jelentésnek akkor, ha a státusgyűlés is csak egy újabb „közeg“ beállítását czélozta volna, a mely közeg csupán az igazgatótanács rendeleteit végrehajtani volna hivatva. Ez valóban felesleges kis közegcsalke volna, melyért nem érdemes külön fizetést és utatállányt adni.

Általános felfogás szerint azonban jószágigazgató (vagy gazdasági referens) elnevezés alatt mást értünk.

Olyant, a ki az általa időről-időre kényszerített és felettes hatósága által ugyancsak időről-időre elfogadott, jóváhagyott nagyobb vonású tervek és kijelölt gazdasági irányok alapján, a részletekre vonatkozóan függetlenül, de felelősséggel intézkedik és rendelkezik. Tehát ad és vesz is produktumokat. Egy ilyen embernek mindenek előtt szüksége van:

- 1., alapos gazdasági qualificatióra,
- 2., helyes üzleti és jogi érzékre,
- 3., az emberekkel való érintkezés tudására írásban és szóban,
- 4., minél több évi gazdasági gyakorlatra,
- 5., egy pár ezer forint kauczióra.

Az is argumentum az új állás ellen, hogy „sok költséggel lenne csak beállítható, pedig a státusnak nincs vagyoni ereje“... Igen valószínű azonban, hogy e költség egy néhány waggon termény okszerű eladásánál is már kikürtülne.

A jelentésnek azonban javaslata is van, mely így szól:

„A jószágigazgatói intézmény tehát nézetünk szerint elejtendő, a dolog maga pedig az igazgatótanács kebelében lenne megoldandó a következő módon:

Az előadó mostani hatásköre érintetlenül marad ugyan, de a munkamegosztás szempontjából a gazdasági ügyek kebeli előadása és azok vezetése, valamint az uradalmak rendszeres látogatása a titkárra bízatik. Elvégre megkívánatik, hogy a titkár megfelelő gazdasági és jogi ismeretekkel bírjon... A titkár fizetése lenne 1800 frt alapfizetés, 10 % 5 éves szolgálati korpóték, 500 frt lakáspénz és 300 frt utatállány.

A titkár a pályázat útján jelentkezők közül a státusgyűlés választja, állásánál fogva tagja a státusgyűlésnek és az igazgatótanácsnak, a hol tanácskozási és szavazati joggal bír. A hivatalban az előadó után következik és az ő helyettese.

A titkárnak minden egyéb hivatali

sági bizottság meghallgatása után egyenesen adja.

A mennyiben a státusgyűléstől az egységes kezelést illetőleg az igazgatótanácsnak adott ezen utasítás a régi jószágigazgatói intézmény felelevenítésére czélozna, ki kell jelentenünk, hogy a jószágigazgatói állás visszaállítása egyáltalán nem czél szerű, mert a jószágigazgatói csak közeg, a főhatóság maga az igazgatótanács, a melynek határozatait hajthatná csak végre a jószágigazgató. Azonkívül a jószágigazgatói intézmény sok költséggel lenne csak beállítható; pedig a státusnak nincs vagyoni ereje a kezelési kiadásokat még tovább szaporítani.“

A státusgyűlés tehát tévedett, hisz az „egységes vezetés eddig is megvolt“, az igaz, hogy ezt most halljuk elszórt. Akkor mindjárt megkellett volna arról győzni a közgyűlést, hogy ne hozzon felesleges határozatokat.

A vezetés egységes, mert „az igazgatótanács egységes igazgatása szerint“ kezeltetik az uradalmak. De hol van még arra példa, hogy testületek közvetlenül kezeljék uradalmait? Hát megtűr-e a gazdasági üzem természet, hogy azt egyszerre — és illő távolságból — többen kezeljék? Hát lehet-e például egy kedvező gabona-eladási pillanatot bizottsági határozatokkal igénylő stárgnyújtásokkal el nem szalasztani? Hisz sokszor egy órán mulik el a jó vásár, mely ezekkel károsít.

A jelentés szerint: „a jószágigazgatói állás visszaállítása egyáltalán nem czél szerű“, mert a kezelést nehézséssé tenné, ha az intézők és az igazgatótanács közbe egy „közeg“ állíthatná be; a „kebli gazdasági bizottság meghallgatása után“ adatai szokások mostani igazgatótanácsai utasítások ellenben módfelelt könnyítik a kezelést, mert jelenleg egy gyűlés és egy „közeg“ helyett: két gyűlés és egy „közeg“ van.

Igaz lenne azonban a jelentésnek akkor, ha a státusgyűlés is csak egy újabb „közeg“ beállítását czélozta volna, a mely közeg csupán az igazgatótanács rendeleteit végrehajtani volna hivatva. Ez valóban felesleges kis közegcsalke volna, melyért nem érdemes külön fizetést és utatállányt adni.

Általános felfogás szerint azonban jószágigazgató (vagy gazdasági referens) elnevezés alatt mást értünk.

Olyant, a ki az általa időről-időre kényszerített és felettes hatósága által ugyancsak időről-időre elfogadott, jóváhagyott nagyobb vonású tervek és kijelölt gazdasági irányok alapján, a részletekre vonatkozóan függetlenül, de felelősséggel intézkedik és rendelkezik. Tehát ad és vesz is produktumokat. Egy ilyen embernek mindenek előtt szüksége van:

- 1., alapos gazdasági qualificatióra,
- 2., helyes üzleti és jogi érzékre,
- 3., az emberekkel való érintkezés tudására írásban és szóban,
- 4., minél több évi gazdasági gyakorlatra,
- 5., egy pár ezer forint kauczióra.

Az is argumentum az új állás ellen, hogy „sok költséggel lenne csak beállítható, pedig a státusnak nincs vagyoni ereje“... Igen valószínű azonban, hogy e költség egy néhány waggon termény okszerű eladásánál is már kikürtülne.

A jelentésnek azonban javaslata is van, mely így szól:

„A jószágigazgatói intézmény tehát nézetünk szerint elejtendő, a dolog maga pedig az igazgatótanács kebelében lenne megoldandó a következő módon:

Az előadó mostani hatásköre érintetlenül marad ugyan, de a munkamegosztás szempontjából a gazdasági ügyek kebeli előadása és azok vezetése, valamint az uradalmak rendszeres látogatása a titkárra bízatik. Elvégre megkívánatik, hogy a titkár megfelelő gazdasági és jogi ismeretekkel bírjon... A titkár fizetése lenne 1800 frt alapfizetés, 10 % 5 éves szolgálati korpóték, 500 frt lakáspénz és 300 frt utatállány.

A titkár a pályázat útján jelentkezők közül a státusgyűlés választja, állásánál fogva tagja a státusgyűlésnek és az igazgatótanácsnak, a hol tanácskozási és szavazati joggal bír. A hivatalban az előadó után következik és az ő helyettese.

A titkárnak minden egyéb hivatali

sági bizottság meghallgatása után egyenesen adja.

A mennyiben a státusgyűléstől az egységes kezelést illetőleg az igazgatótanácsnak adott ezen utasítás a régi jószágigazgatói intézmény felelevenítésére czélozna, ki kell jelentenünk, hogy a jószágigazgatói állás visszaállítása egyáltalán nem czél szerű, mert a jószágigazgatói csak közeg, a főhatóság maga az igazgatótanács, a melynek határozatait hajthatná csak végre a jószágigazgató. Azonkívül a jószágigazgatói intézmény sok költséggel lenne csak beállítható; pedig a státusnak nincs vagyoni ereje a kezelési kiadásokat még tovább szaporítani.“

A státusgyűlés tehát tévedett, hisz az „egységes vezetés eddig is megvolt“, az igaz, hogy ezt most halljuk elszórt. Akkor mindjárt megkellett volna arról győzni a közgyűlést, hogy ne hozzon felesleges határozatokat.

A vezetés egységes, mert „az igazgatótanács egységes igazgatása szerint“ kezeltetik az uradalmak. De hol van még arra példa, hogy testületek közvetlenül kezeljék uradalmait? Hát megtűr-e a gazdasági üzem természet, hogy azt egyszerre — és illő távolságból — többen kezeljék? Hát lehet-e például egy kedvező gabona-eladási pillanatot bizottsági határozatokkal igénylő stárgnyújtásokkal el nem szalasztani? Hisz sokszor egy órán mulik el a jó vásár, mely ezekkel károsít.

A jelentés szerint: „a jószágigazgatói állás visszaállítása egyáltalán nem czél szerű“, mert a kezelést nehézséssé tenné, ha az intézők és az igazgatótanács közbe egy „közeg“ állíthatná be; a „kebli gazdasági bizottság meghallgatása után“ adatai szokások mostani igazgatótanácsai utasítások ellenben módfelelt könnyítik a kezelést, mert jelenleg egy gyűlés és egy „közeg“ helyett: két gyűlés és egy „közeg“ van.

Igaz lenne azonban a jelentésnek akkor, ha a státusgyűlés is csak egy újabb „közeg“ beállítását czélozta volna, a mely közeg csupán az igazgatótanács rendeleteit végrehajtani volna hivatva. Ez valóban felesleges kis közegcsalke volna, melyért nem érdemes külön fizetést és utatállányt adni.

Általános felfogás szerint azonban jószágigazgató (vagy gazdasági referens) elnevezés alatt mást értünk.

Olyant, a ki az általa időről-időre kényszerített és felettes hatósága által ugyancsak időről-időre elfogadott, jóváhagyott nagyobb vonású tervek és kijelölt gazdasági irányok alapján, a részletekre vonatkozóan függetlenül, de felelősséggel intézkedik és rendelkezik. Tehát ad és vesz is produktumokat. Egy ilyen embernek mindenek előtt szüksége van:

- 1., alapos gazdasági qualificatióra,
- 2., helyes üzleti és jogi érzékre,
- 3., az emberekkel való érintkezés tudására írásban és szóban,
- 4., minél több évi gazdasági gyakorlatra,
- 5., egy pár ezer forint kauczióra.

Az is argumentum az új állás ellen, hogy „sok költséggel lenne csak beállítható, pedig a státusnak nincs vagyoni ereje“... Igen valószínű azonban, hogy e költség egy néhány waggon termény okszerű eladásánál is már kikürtülne.

A jelentésnek azonban javaslata is van, mely így szól:

„A jószágigazgatói intézmény tehát nézetünk szerint elejtendő, a dolog maga pedig az igazgatótanács kebelében lenne megoldandó a következő módon:

Az előadó mostani hatásköre érintetlenül marad ugyan, de a munkamegosztás szempontjából a gazdasági ügyek kebeli előadása és azok vezetése, valamint az uradalmak rendszeres látogatása a titkárra bízatik. Elvégre megkívánatik, hogy a titkár megfelelő gazdasági és jogi ismeretekkel bírjon... A titkár fizetése lenne 1800 frt alapfizetés, 10 % 5 éves szolgálati korpóték, 500 frt lakáspénz és 300 frt utatállány.

A titkár a pályázat útján jelentkezők közül a státusgyűlés választja, állásánál fogva tagja a státusgyűlésnek és az igazgatótanácsnak, a hol tanácskozási és szavazati joggal bír. A hivatalban az előadó után következik és az ő helyettese.

A titkárnak minden egyéb hivatali

lui-Napoca.

ülése a holnapi napra várják Ugron Gá-
s, Györfy Gyula volt képviselőt s az egy-
több világi és egyházi férfiak. A státus-
tagjai között igen sokan már ma
megérkeztek.

Halottak napja Kolozsvárt. Kit neilletne meg ezen a napon a ke-
különösen most ebben az évben,
annak a dicső kornak 50 éves for-
alkalmával megemlékeznünk azokról,
hazájuk szabadságaért harcoltak és vér-
tek el. A kolozsvári egyetemi ifjuság min-
én ebben felkeresi dicső nagyjaink sírjait és
beszédet tartva sírjaikra koszorút he-
z. A kolozsvári orsz. történelmi ereklje
szem megkezdte az egyetemi kör elnök-
te, hogy az idén a halottak emlékeztető
alkalmával mondani szokott gyászbeszédet
Berezeni Márton sírjánál mondják el. Deb-
zeni Márton működése legkiválóbb pont-
ek ez évben volt a félézszázados évfordulója.
tudniillik az „Uniót kimondó” erdélyi or-
gyűlés je győzje volt. A fiataloságot egész-
en kereszttől nagyon szerette s a hazafias
lélekben épolta. Ő írta a „Kíóvi
t s egész Európában feltűnést keltő
aktikus találmányokkal gazdagította hazá-
melyet annyira szeretett, hogy a szabad-
harcz lezajlása után hivatalát vesztette
ette, üldöztetést szenvedett, a melybe
is halt. Az idén a kolozsvári egyetem
pályadíjat tűzött ki, a genialis férfi, je-
kült és kiváló hazafi életrajzának meg-
sára.

**Erzsébet királyné szobor-
ap.** A kolozsvári kereskedelmi és ipar-
kara tegnap délután tartott közgyűlésén
Erzsébet királyné-alap létesítése ügyében
aradi és kassai kamarától eirő irányu-
relat kettőlén a közgyűlés elé, az elnök-
javaslatára kimondja a kamara, hogy e
yletes célt a maga részéről is támogatja
gy az indítványt elvileg el is fogadja, de
járulását fenntartja akkorra, a mikor
megállapodás jött létre az alap ter-
zete és rendeltetése felett.

Boldogemlékt Erzsébet királynénak szob-
a kereskedelmi miniszterium által meg-
gyűjtőiben a kamara körében 221
jött össze, mely összeg a miniszterium-
felkűldetett.

**Az iparkamara költségve-
e.** A kolozsvári kereskedelmi és ipar-
kara a napokban tartott közgyűlésén tár-
ta az 1899. évi költségvetési előirány-
t, az elnökség javaslatához képest a
megvetést a közgyűlés 45,200 korona be-
és 37,000 korona kiadással elfogadta.
kötség előirányzatnak csak néhány tétele
kedik jobbra oktatási célokra.

**Váltóbírálok az osztrák-
magyar bank kolozsvári fiókjánál.**
kolozsvári kereskedelmi és iparkamara teg-
tartott közgyűlésén az osztrák-magyar
helyi fiók intézetének átirata is nap-
re került. Ebben a fiókintézetkéri, hogy
rend szerint kilépő váltóbírálok helyei-
bőltetésére tegyen javaslatot. A kamara
gyűlése a kilépő tagokat újból javaslatba
s megbizja az elnökséget, hogy a pótl-
kial kijelölendő tagoknál tudakozódják,
gy esetleg reájuk eső kinevezést haj-
k-e elfogadják?

**Ünnepély a theol. fakultá-
n.** Folyó hó 31-én délután 1/2 6 órakor a
theol. fakultás dísztermében, az intézet
egylete reformációi emlékünnepelet
tartani. A megszokott figyelemmel össze-
t program központját képezi Dr.
keméthy István theol. tanár alkalmi
e. Trialogot fognak előadni: Harepey
kiasaszon, Székely János t. j. és Dézsi
or tb. Az ünnepély legvégén pontja is
édekes lesz: a „Biblia ember” cz. ope-
fog egy ének részletet előadni az ifj.
ar. Ez után is felhívjuk olvasóink fi-
t a kegyeletes ünnepélyre.

A berugott Noé. Az emberiség
ittas állapotú férfiak tudvalevőleg Noé
ki nem ismerjén a bor erejét, meg-
adott s a biblia szerint csunya dolgokat
adott. Bécsben a Ferencz József kör-
is van egy, Noé nevű ápoló. Ez ne-
sével ellentétben okból iszik. Ő t. i.
szert iszik, mert nem ismeri a spiritus
ellenkezőleg azért iszik, mert tudja,
fluidumnak ereje van s ezt az erőt
féle bacillus ellen óvó anyagnak te-
Mialatt ápoló társai megkapták a dög-
s a bacillusok rombolásai ellen küzdő-
s felöntött a garatra s várta a minek
s kell, Noét felpakolták s a többi bete-
s ritték. Noé engedte magát. Noét víz-
s félíg önkivétel állapot. Érvéres per-
sint 115. Hőmérsék 39.1 fok. Mindaanyi
omája a pestisnek. — Noénak ekkor
oták a száját, hogy megvizsgálják a
t. Ekkor a Noé magazinjából minden-
szigetelőn kereszttel hatolt a pálinka
s az orvosok könnyen megtudták álla-
s a diagnozist. Ebben a pestisben Európa
sneik fele szenved. Ritkán okoz régtőni

Kolozsvár titkaiból. Azon a
a hol hajdanában a város által tiz
kijelölt Széchenyi-utca volt, most

csatornázási ásatásokat végeznek. A tér ama
részén, a hol egykor egy zug kocsmá állott,
alig egy méternyre a földben emberi csont-
vázra bukkantak. Ki tudná megmondani, —
mikor, ki szállott be abba a kocsmába, a kit
valamelyes módon csöndes emberré tettek s
szertartás nélkül elföldelték. A koponya nem
tud beszélni. Ha tudna, gonosz dolgokról
beszélné. Ezen utcaszoron lakott a tolvajok
és orgazdák főczinkosa, Farkas Vaszilika
kocsmáros is, kit nejjével együtt oly rejté-
lyes módon gyilkoltak meg, bosszúból rabló-
gyilkos társai.

Járó kelők figyelmébe. Min-
den jó lélek dicséri az Istent, de azért ügyel-
jen a járó kelő a ki a postakert utczába té-
ved. Ez utcában a theológiával szemben van
egy 3-4 részben már kidölt fészér. Csak a
miatyánk tartja s ezért nem dől ki eddig.
Am ezután bármely pillanatban kidülhet mert
a miatyánk sem véghetetlen összekötő kapocs
a föld és levegő között. S ha egy járó-kelőre
rádól, az menthetetlenül halni fog, mert el-
lapítja a rozoga alkotmány. Mérnöki hivatal
és kertületi kapitány figyelmét felhívjuk, —
döntesse le sürgősen ezt a fészert, nehogy va-
lakinek a fejére dőljön.

Az iparkamara képviselője.
A Szegeden ez évi október 16—18 napjain
megtartott kereskedelmi kongresszuson a ko-
lozvári kereskedelmi és iparkamarát Fisher
Vilmos porcellángyáros képviselte, a ki ott
szerzett tapasztalatairól részletes jelentést
terjesztett be a kamarának tegnap délután
tartott közgyűlése elé.

A kamara, mint alapító.
A gazdasági és ipari hitelszövetkezetek ala-
pitványi üzletészeinek jegyzésénél való hat-
batós közreműködésre a keresked. és pénzü-
gyi miniszterek a kolozsvári keresk. és ipar-
kamarát felhívták, amely a megbízásnak
kölön felhívások kibocsátásával és széles kör-
ben való terjesztésével igyekezett megfelelni
és jó példaadás és befolyásának érvényesít-
hetése végett maga is az alapító közlé lépett
1000 Korona üzletész aláírásával.

Szegény család részére. Az
„Ellenzék”-ben említett szegény család ré-
szére újabb adakoztak: Mohay Károlyné
M.-Kályán 2 frt, „Dálnoki” 5 frt.

Az adományokat a család fő kezeihez
juttattuk. Igen jó szolgálatot tenne a hu-
manizmusnak, ha munkát, vagy szolgálatot
adna valaki az értelmes, irástudó, magyar,
német, oláh és szláv nyelvet beszélő, 36 éves
munkabíró családfőnek.

SZINHÁZ.

Becsület. Sudermann hatalmas társá-
dalmi színművében lépett fel tegnap Szer-
dahelyi Ferencz, ki szerződötési célból
vendégszerepel színházunknál. Tegnap Mon-
godin ur — ma Trastr gróf. Ugy-e különös?
Legalább is olyan forma, mintha az „Arany-
lakodalm” legközelebbi előadásán Nyárai
játssza Koltay Jenő és Kovács Gyula Krausz
bácsit. Csak egy okunk van rá, hogy a rá-
lasztáson ne csodálkozzunk. Az ok: hogy
Szerdahelyi a Népszínház tagja. Ott pedig
Solymosi Elek játsza Trastr grófot. Nos hát,
ha Solymosi eljátszhatja, akkor csakugyan
eljátszhatja Szerdahelyi is. El is játszta: a
a Solymosi reczipéle szerint. Ha nem izlett
a kolozsváriaknak, azon nem csodálkozzunk,
hiszen Kovács Gyula pártatlanul áll ebben a
szerepben. Nyugodtság, értelmes beszéd,
intelligencia még nem elég ahhoz, hogy valaki
Trastr grófot sikertiltan játsza. Valami szellemi
fölény, bizonyos genialitás kell hozzá, hogy
uralkodjék az egész környezet fölött. Ez pe-
dig hiányzik Szerdahelyiől. De eltekintve
ezen szerepétől, Szerdahelyi intelligens szí-
nész, értelmesen beszél és kétségtelennül jó
hasznát lehet venni, ha nem ilyen nagy sze-
repekben foglalkoztatják, mint a milyenekben
nálunk bemutatkozott. Róbertet Tompa
játssza. A mint már említettük, neki sok be-
ces tulajdonsága van. Melegség, közvetlenség
sok van benne. Kár, hogy nincs önmérsék-
lete. Tegnap például valósággal agyonjátssza
szerepét. Ilyen síró-rivó, gyámoltalan férfi
nincsen a világon, még a németek közt sem.
Egy önérzetes ember, mint a mindnek a
szert rajzolta Róbertet, soha sem vetkezi le
férfiasságát. És a logikára, a következe-
tesre is kell adni valamit. Miért tördelte
kezait, mert sóhajtozott Tompa már akkor, mi-
kor még semmit sem tud Alma viszonyáról? Azt
még ő maga sem tudná megmondani. Több
nyugodtságot, több önmérsékletet tehát!
Heineckét Szentgyörgyi játsza, annyi
genialitással, annyi eredetiséggel és igazság-
gal, hogy nem győztük őt eléggé csodálni.
Nem is hisszük, hogy valaki ebben a sze-
repen feltűmlná őt. Almat Turchányi
Olga játszta és nagy sikere volt benne. Nem
egy helyen meglepő dolgokat produkált teg-
nap. Ha jól emlékezünk, mi ajánlottuk elő-
ször neki, hogy végre lépjen át erre a sze-
repkörre. Tagnapi fellépése után újra csak
azt mondjuk: ha egészen erre szenteli ma-

gát, szép jövő áll előtte. Hiszem ugy is or-
szágszerte alig van két-három számbavehető
naivánk. Turchányi Olgában pedig minden
tulajdonság meg van hozzá: bájos gyerek-
arcz, behelző hang, természetesség, frisse-
ség, elevenég, a melyek őt mind erre a sze-
repkörre predesztinálják. Pataki a tartal-
lékos katonatisztet játszta és pompás figurát
csinált belőle. Lám, mit tesz az igyekezet, az
ambíció! Ha minden szerepével így tenne Pa-
taki, kiváló színész lenne belőle. Miklósi Ilona
a tanácsos leányát játszta. Kifogásunk nem le-
het, de egy jó tanácsunk van számára. Jegyezze
fel emlékeztetőbe 11-ik parancsolatnak ezt a két
szót: „Ne affektálj!” Kissné Árdái Kata az
anyát játszta. Kár, hogy nem foglalkoztatják
többet és helyesebben ebben a szerepkörben.
Belőle jó anyaszínész nő válik, s erre pedig
nagy szükségünk van, mert már évek óta
érezzük hiányát. Marosi Adél kis szerepé-
ben találó volt; mintha csak rászabták volna.
Leövey, Janovics, Bartos kisebb sze-
repeike mindnyájan tisztességes sikerrel játsz-
ták meg. Kovács Gyula távollétét élenként
érezttük, nélküle nagyon hiányos volt az elő-
adás. Sudermann ezen darabja után ajánljuk
a nagy drámaíró másik színművének, az
„Othello”-nak elővetéltét, melynek jó elő-
adására kedvezőbb alkalom nem kínálkozott,
mint az idén.

Gyászrovat.

V. Winkler Istvánt, a m. kir. állam-
vasutak kolozsvári állomásának népszerű és
előzékeny modoru és szolgálatkészsége miatt
minden körben becsült portását tegnap dél-
után nagy és általános részvét mellett temet-
ték el nagyutczai házából. A temetésen az állam-
vasuti ügyvezetőség, az állomás, a mihely
tisztikara teljes számban jelent meg s kivül-
lők igen sokan a társadalom többi osztályai-
ból is. A temetési szertartást Bíró Béla apát-
plébános a szokott segédlettel végezte. Az
elhunyt tetemeit a kolozsvári köztemetőben
helyezték örök nyugalomra. Béke porain!

A kolozsvári posta és távírda hivatal-
nak gyáza van. Olyan munkaejét szolgáltatta
a kérelmetlen halál magához, ki 40 év óta
fáradhatlan buzgó igyekezettel vast energiá-
val töltötte be nehéz, felelősségteljes hiva-
talát.

Urbanetz Ede főtitst, kinek az idén
tartották meg pályatárai 40 éves hivatalnok
jubileumát, még fiatal erővel és példás pon-
tossággal töltötte be helyét a postahivatal
főpénztárnál; 24-én este 1/2 7 órakor még
a szokott szakértelemmel állította össze a
zárlatot s már másnap reggel halálának le-
sújtó híre járta be a várost.

A hír szomorú való volt. 24-én éjjel
megszabadult minden gondtól, fáradtságtól,
számadásaira a halál adta maga felmentést.
S ki életében mindenkinek oly készséggel és
odaadással állott rendelkezésére most a rava-
talon virágok özősében alussza örök álmát.
Mély megilletődéssel veszünk részt azok fáj-
dalmában, kik benne hit férjét, gondos atyát
és jó rokont veszítettek s osztozunk a pálya-
társak szomorában akkor, midőn benne a hi-
vatalki karnak egyik legderekabb egyénét
gyászolják.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék” táviratai, telefon tudósításai,
és sürgöny-levelei.)

A pestises patkányok.

Bécs, okt. 26.

Bécsben ma a csatornáknak pat-
kány vadászat volt. A pathologiai inté-
zet közelében egy döglött patkányt s
néhány élő találtak. Jóval messzebb
temérdek élő, mind összefogdosták,
elégették. A munkások szája előtt
szivacs és kárbolos vatta volt.

Szerencsétlenül járt hajó.

Szent-Pétervár, okt. 25.

A lapok jelentése szerint néhány nap
előtt a „Turgenyev” gőzhajó 500 utassal
Kremlencsagból Jekaterinoszlavéná menet egy
sziklára ütdődött és léket kapott. A víz be-
nyomult a kajütökbe és a géphelyiségbe. A
kapitánynak sikerült az utasok közt kitért
pánikot lecsillapítania; az utasokat egy gőz-
hajó megmentette.

A hadügyminiszter lemondása.

Páris, okt. 26.

A kamarában Derouléde oly hal-
latlan támadást intézett a külügymini-
szter ellen, hogy az még az ülésben
beadta lemondását. Ülés után a De-
roulédisták óriási tüntetést rendeztek.

Páris, okt. 26.

Chanonie, a külügyminiszter lemondása
igy történt:
A kamara ülése megnyilván, a hadügy-
miniszter a székére lépett s kijelenté, hogy

a Dreyfus-ügyben teljesen osztja elődeinek a
véleményét. Minthogy azonban a kormány
tagjai másképp gondolkodnak, a szószékéről be-
adja lemondását.

Erre a hadügyminiszter távozik s óriási
zaj keletkezik, mely csak akkor csillapodik,
midőn Brisson miniszterelnök lép a szó-
székre.

Brisson miniszterelnök kijelenti, hogy
Chanoine hadügyminiszter a revíziót elren-
delő tanácskozáson jelen volt s azokon nem
tiltakozott a revízió ellen.

Élesen elítéli a hadügyminiszter, hogy
minden szokás ellenére a kamarában mon-
dott le.

Hosszas tetszés és zajos közbeiktatások.
Brisson ezután még hozzátesszi, hogy a
kamara a kormány iránt köszönettel fog vi-
seltetni azért, hogy gondoskodik a polgári
autoritás tulsúlyáról a katonai autoritással
szemben.

Ezt megelőzőleg, Brisson bejelentette a
Dreyfus-ügyet, Derouléde beszélt olyan erős
hangon, a milyen rég hangzott el a kama-
rában. A beszéd közben Baslin és Paulin Mery
képviselők közt dulakodás támadt és későbbre
mások között is verekedés fejlődött ki, ugy,
hogy az ülést be kellett rekeszteni.

Chanoine hadügyminiszter az ülés után
egyenesen az elnökhöz hajtatott, ki azonban
nem fogadta, hanem tudtára adta, hogy le-
mondását csak Brisson miniszterelnök köz-
bejöttével fogadhatja el.

Faure elnök osztokzik Brisson nézetében,
hogy a hadügyminiszteri állást polgárem-
berrel kell betölteni.

A Brisson kormány lemondása.

Páris, okt. 16.

A kamara tegnap délután foly-
tatólagos ülést tartott, a melyen a
Brisson kormánynak a hadsereggel
szembeni viselkedéséért bizalmatlóságot
szavaztak.

Ennek következtében a Brisson
kormány lemondott.

A napirendi vita.

Budapest, okt. 26.

A napirend vitához a képviselőház mai
ülésére csak Buzáth Ferencz és Rakovszky
István néppárti képviselők vannak még elő-
jevezve, rejtők kívül azonban valószínűleg
Makfalvy Géza nemzeti párti képviselő is
fel fog szólni. — A vita további folyamá-
ban követendő eljárásra nézve a vita vezetői
valószínűleg csak közvetlenül az ülés előtt
fognak megállapodni.

Az anarkisták.

Budapest, okt. 26.

Az anarkisták úgy látszik nem
nyugodnak s a német császár élete
ellen okvetlen merényletet akarnak
elkövetni.

Jeruzsálemből sürgönyzik, hogy
ott több anarkistát letartóztattak újra,
a kik a német császár ellen merény-
letet terveztek.
Ez újabb elfogatások akkora ria-
dalmat okoztak Jeruzsálemben, hogy a
császár bevonulásakor az asszonyok-
nak nem lesz szabad az utcákon megje-
lenniük. A török asszonyok ugyanis
lefátyolozva járnak s attól félnek, hogy
valamelyik anarkista asszonyi ruhát
vesz magára és lefátyolozva nem ismerik fel.

Mint Berlinből legujabban jelen-
tik, elfogtak egy Oldenburg nevű anar-
kistát, ki a német császárt visszautá-
zása közben akarta megölni.

Pecha haldoklik.

Bécs, okt. 26.

Pecha Albina ápolóné állapota remény-
telen. Halálát minden perczen várják.

Országgyűlés.

Bpest, okt. 26.

A képviselőház mai ülésének
tárgya újra a napirendi vita volt.

Az ülésnek egyetlen szónoka volt,
Várossy Gyula, Ugron párti, ki az egész
ülést kibeszélte. Bartha Miklós, ki ma
jelentkezett szólásra, holnap fog be-
szélni.

A miniszterelnök párbajai.

Bndapest, okt. 26.

A képviselőház tegnapi zárt ülésén Ra-
kovszky István a többiek közt ezeket mondta:
A miniszterelnök ur, mindannyiszor, itt
egy kényes ügy fölmerül, mindig Hofrathjai
körében kimenekül a folyosóra, a helyett,
hogy itt férfiasan szembeszálljon az ellene
felhozott támadásokkal és vádakkal. Hogyan
áll a dolog? A miniszterelnök ur ellen

most nem első ízben hoznak fel becsütlethe
vágó dolgot. Valahányszor azonban még
ilyent ellene felhozta, ő azokra nem felel
egyenesen, hanem ötöl-hatol és kitér.

Igy tett első ízben, midőn a levéltitok
megsértésével vádolták a miniszterelnök urat,
mikor egy levelet egy oly helyről kapargált
és szedegetett elő, honnan még a házmaster
se kapargatta volna ki. (Nagy tetszés bal-
felől.) Négy napig folyt erről a kényes
kérdésről a Házban a vita, mely alatt a
miniszterelnök ur mindig a folyosón bujdo-
sott, és mikor bejött a terembe a Ház
színe előtt tudva valótlant
mondott, mint erre a t. Ház emlékeztetik,
hiszen annak idején Bolgár Ferencz képví-
selő ur leplezte le a miniszterelnök ur igaz-
mondását.

A második eset volt, mikor Rohonczy
Gedeon felhozta a három millió forint eset-
jét. A miniszterelnök ur akkor is bujdosott
a folyosón és nyugodtan tűrte, hogy itt azzal
vádolják, hogy a grófi, bárói méltóságok és
czimek adományozásával törvénytelen pénze-
ket haracosul össze törvényellenes czélokra.

A harmadik eset a mai, Lukács képví-
selő ur és t. barátom elbeszéli, hogy a mi-
niszterelnök ur egy szolgabíró, kihez semmi
közé, mert hiszen a közigazgatási tisztvisé-
lők a belügyminiszter tárczája alá tartoznak,
magához hivatott és őt aljasságra, alávaló-
ságra: becsületszegésre akarta kényszeríteni.

En azt hiszem és nem tételezem fel
önökről, hogy önök ilyen aljasságot helye-
sen képesek volnának. Nem hiszem, hogy
léteznék Magyarországon egy önérzetes fér-
fiu, a ki ily eljárását helyeselni tudna, —
csak báró Bánffy Dezsőnek sikerült a be-
csült fogalmát annyira lesúlyesztani, hogy
az adott becsületszó megszégésére valakit
képesnek tartson.

Ivánka Oszkár pedig a többek között
azt mondta:

Kéri, hogy Lukács Gyula tovább be-
szálheszen. Hiszen csak kritikát gyakorolt, ő
nem tudhatta, hogy erős kifejezést használt,
mikor a miniszterelnökről konstátálta,
hogy szőszegésre akart kényszeríteni egy
köztisztviselőt. Bánffy akkor nem volt
jelen az ülésben. Kéri tehát, hogy
Lukács ismétlje váádait itt szemtől-szemből,
mert ha Lukács értesítése igaz, akkár Bánffy
eljárására annál is több illik: gázság! Mit
bizonyít jobban ennél, hogy a kormányelnök
nemnyire megelégedezik a tisztességről, hogy
most is nevet.

Mit mondjunk arról, hogy napról-napra
szembemondják a kormánynak, hogy hazudik
és ezt türi.

Sáághy Gyula, ki szintén részt vett a
tegnapi vitában, beszédében így szólott:

A miniszterelnök viselkedését, midőn
valakit szőszegésre kényszerít, a többség nem
fedezheti, mert a társadalmi tisztességet
nem oltalmazza a politikai többség.

Országos érdek-e, hogy a kormány-
elnök magán hagy száradni ilyen vádakat?
Az a becsület, mely ahhoz az álláshoz van
kötye, nemcsak privát becsülete egy ember-
nek, — hanem az mindenkié ebben az or-
szágban.

Bánffy e beszédek által sértve
érezvén magát, a királytól felhatal-
mazást kapott, hogy Rákovszkyt, Iván-
kát és Sáághy Gyulát provokálhassa.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLOS.

Felolós szerkesztő és laptulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

NYILTÉR.

„KEGYELET” temetkezési intézet

Kolozsvárt, B.-közép u. 10. (a tiszt. Mi-
norita társház alatt).

Uj hazai felszerelés. Szolid és pon-
tos szolgálat. Legolcsóbb árak.

Telefon 402. 401.

(15—50)

Táncziskola.

Tisztelettel tudatom, miszerint
körutamból haza érkeztem és novem-
ber hó 3 án rendes téli tanfolya-
momat megkezdem.

Lakásom Szeszk kocsiyáros há-
zában, Nagymalom-utca 7. sz. emelet.

Tisztelettel

Major József

3—3

okl. tánczmester.

Hirdetések.

Sz. 3477—898 tkvi.

831. 1—3.

Hirdetmény.

A m. kir. igazságügyminiszter 1898 évi május hó 17-ikén 27512 sz. a. elrendelte, hogy a Hom.-Oklándi kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatósághoz tartozó Hom.-Lővéte község telek-jegyzőkönyveibe felvett mindazon ingatlanokra nézve, a melyekre az 1886 XXIX, az 1889 XXXVIII. és az 1891. évi XVI. t.-czik-kek a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik az 1892 évi XXIX. t.-czikkben szabályozott eljárás és ezzel kapcsolatban a telekjegyzőkönyvi bejegyzések helyesbítése foganasit-tassék.

E czélból a helyszini eljárás a nevezett községben **1898 évi november hó 21-én** fog kezdődni.

Ennélfogva felhivatnak:

1. Mindazok, a kik a telekjegyzőkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg, és az előterjesztéseiket igazoló okiratokat mutassák fel.

2. Mindazok, a kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas irataik nincsenek, hogy az átírásra az 1886. XXIX. t. cz. 15—18, — és az 1889. XXXVIII. t. cz. 5. 6. 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak, és azokkal igényeiket kiküldött előtt igazolják, avagy odahassanak, hogy az átruházó telekvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyét nyilvánítsa, mert különben jogaikat ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezménytől is esznek; és

3. Azok, kiknek javára tényleg már megszűnt követelésre vonatkozó zálogjog vagy megszűnt egyéb jog van nyilvankönyvileg bejegyezve, ugyisintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törölését kérelmezzék, illetve, hogy törölési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől esznek.

A kir. járásbíróság telekkönyvi hatósága.

Okládon, 1898 október 10.

Dr. Rotáridesz,
kir. járásbíró.

Pályázati hirdetmény.

Alólirott intézetnél a segédkönyvelői állás üresedésbe jővén, annak betöltése érdekében pályázat hirdettetik.

Ezen állás javadalmazása:

1. Évi fizetés 600 frt.

2. Évi biztos mellékjövődelem 200 frt.

Tartozik a könyvelő biztosítékképpen 4 drb. részvényt avagy ennek megfelelő összeget azaz 240 frtot készpénzben, vagy óvadékképes papirokban az intézetnél letenni.

A pályázati kérések alólirott igazgatósághoz **folyó évi november hó 10-ig** nyújtandók be; a később beérkezettek figyelembe nem vétetnek.

Pályázni óhajtok tartoznak erkölcsi magaviseletüket, képzettségüket s eddigi szolgálati viszonyukat hiteltérlemőleg igazolni; kereskedelmi akadémiát végzettek, valamint olyanok, kik pénzügyintézetnél már szolgáltak, előnyben részesülnek.

A Naszódvidéki takarékszövetkezet r. t. igazgatóságának 1898. évi október hó 20-án tartott ülésében hozott határozatából.

Naszódon, 1898 október 22-én.

830 1—1

Az igazgatóság.

Sz. 3789—897 tkvi.

832. 1—2

Árverési hirdetményi kivonat.

A maros ludasi kir. járásbíróság, — mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Torda-Aranyosvármegye takarékpénztár részvénytársaság végrehajtónak Andrej Petre és társa özég végrehajtást szenvedett elleni 400 frt tőkekövetelés és járulékal iránti végrehajtási ügyében a m.-ludasi kir. járásbíróság területén levő mező-kapusi 140. sz. tjkvben A. t. 1. rsz. alatt felvett Andrej Petre s Andrej Anna szül. Iklenzán özvegy nevén álló 555. 556. 557. 558. 559. hrsz. ingatlanokra az árverést 1920 forintban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok **1898 évi december hó 5-ik napjának délelőtti 10 órájkor** Mező-Kapus községhezánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árban alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%/-át bánatpénz gyanánt készpénzben vagy az 1881. évi 60. tcz. 42. §. jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadék-képes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbírószág telekvi hatóságától.

Maros-Ludason, 1898 augusztus 4-én.

Vajna,
kir. járásbíró.

Sz. 1839—898 tkvi.

828. 1—1.

Árverési hirdetményi kivonat.

A m.-ludasi kir. járásbírószág, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy m.-szengyei hitelszövetkezet végrehajtónak Varga János Ferencöz végrehajtást szenvedett elleni 1000 frt tőke követelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a maros-ludasi kir. járásbírószág területén levő m.-bodoni 398. számú tjkvben A. t. 1—13. rendsz. a. felvett s Varga János Ferencöz nevén álló 339. 340. 648. 1097. 1233. 1548. 1217. 1168. 1025. 1139. 1285. 1462. 1223. 1281. hrsz. ingatlanokra az árverést 1101 frtban mint ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1898 évi november hó 25. napján délelőtti 10 órákor** M.-Bodoni községhezánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árban alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben, vagy az 1881. LX. tcz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbírószág telekkönyvi hatóságától.

Maros-Ludason, 1898 évi augusztus hó 16. napján.

Dolleschal
kir. albiró.

Erdélyben haszonbérbe kiadó

BIRTOK, mely áll:

1. Belsősegek és zsellértelkek 83 hold,
2. Szántó 125 hold,
3. Kaszáló 172 hold,
4. Erdei kaszáló 172 hold,
5. Erdei legelő 2400 hold.

Bővebb felvilágosítást ad: **Gáspár József** Királyhalmán (posta Alsó-Komána.) 810. 3—3.

Torda-Aranyosmegyében

egy jó vidéki nagyközségben temetkezési felszereléssel ellátott

kézmű-áru üzlet

családi viszonyok miatt kedvező feltételek mellett szabadkézből **eladó.**

Bővebb felvilágosítást nyújt e lap kiadóhivatala. 771. 4—5.

Van szerencsém a n. é. közönség b. figyelmét fölkérni dusan felszerelt (Belmonestor) **Unió-utca 20. szám** alatti **Schrammer Péter** butorraktárával egy helyiségben levő

kertész üzletemre.

Nagy választékban kaphatók jutányos áron élővirág koszoruk raktáron és megrendelés szerint, rózsza, tubarózsza, ibolya, szekfű, cikász és pálma levelek, babér, magnolia effaj- és örökzöld levelek. Árak 50 krtól 10 frtig.

Ezroszoruk izléses kivitelben 3 frt 50 krtól 10 frtig.

Szalmavirág koszoruk, legdivatosabb szalmavirág, pálma és páfrány preperált levelekkel díszítve 2 frttól 10 frtig.

Művirág koszoruk, keresztiek, stb. választékos kivitelben 2 frttól 10 frtig.

Esküvői és alkalmi csokrok, nagy választékban, igen csinos kosarak megrendelés szerint díszítve.

Nagy választékban cserepes virágok, egészséges szalon növények. Vidéki megrendelések felelősségre gyorsan teljesíttetnek, ugyminő virág-asztalok díszítését havi számlára elvállal.

Moldován M. és fia
kereskedelmi és műkertészek.

829. 1—10

Nagy raktár!

Készpénzfizetés mellett.

T á j é k o z á s u l !

Készpénzfizetés mellett.

Szőnyeg 3 mt. hosszú, 2 m. sz., 2 frt 40 kr.
Paplanok 1-80, 2-50, 3-50, 6 frtig.
Mátrázok 3 frttól felebb.
Alsó ingek és nadrágok 55 krtól felebb.
Egy aczélnyelt esőernyő 1 frt 20 kr.
Egy aczélnyelt selyem ernyő 1 frt 80 kr.
Egy pár női csizma cipő 2 forint 50 kr. és még számtalan más cikkek készpénz fizetés mellett halálán o'csó árban.
802. 3—20

Egy mt. női téli gyapju ruha-szövet 25. 30.
Egy mt. finomabbak 60, 80, 1 frt, 1 frt 10.
Egy mt. női posztó 38 kr.
Egy mt. tirolai loden 25 kr.
Egy mt. parket jó mosó 18 kr.
Egy mt. finomabbak 25, 30, 35, 40.
Egy mt. csipke függöny, 15,20,25,30,40,50,60.
Egy pár tunisz ablakfüggöny 1-30-tól 7 frtig.
Egy pár szövet-ágyterítő 1 frt 10 krtól felebb.
Egy garnitúra 3 frttól felebb.

Az őszi és téli idény megkezdődén nagyon fontos, hogy hel vásároljunk be szükségletünket.
Mintán raktárunk dusan el van látva divatcikkekkel a hol készpénzfizetés mellett keves öszegért igen hasznos dolgokat lehet bevásárolni, felhívjuk a n. é. közönséget, — hogy egy próbát a vásárlást tenni nálunk el ne mulassza.

Hallatlan olcsó árak!

Poszler és Társa divatáruháza Kolozsvárt Wesselényi-u. (belhid) 5. szám.

Legnagyobb nyeresemény a legszerencsésebb esetben

1.000.000 korona.

Az összes 50,000 nyeresemény JEGYZÉKE.

A legnagyobb nyeresemény legszerencsésebb esetben

1.000.000 korona.

A nyeresemények részletes beosztása a következő:

	Korona
1 jutalom	600000
1 nyer. á	400000
1 " "	200000
1 " "	100000
1 " "	90000
1 " "	80000
1 " "	70000
1 " "	60000
1 " "	40000
1 " "	30000
1 " "	25000
1 " "	20000
1 " "	15000
1 " "	10000
31 " "	5000
67 " "	3000
3 " "	2000
432 " "	1000
763 " "	500
1238 " "	300
90 " "	200
31700 " "	100
15650 á	170, 130, 100, 80, 40

50,000 nyer. és jut. 13.160,000
összegeben.

melyek hat húzásban sorsoltatnak ki.
760.(7—12.)

Rendelőlevél levágandó.

Török A. és Társa uraknak Budapest.

Kérek részemre I. osztályú magy. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

utánvételezni kérem, A nem tetsző törleendő.
Az összeget frt postautalvánnyal küldöm.

Pontos cím.

DEUTSCH MIKSA

sebészeti műszer, kötszer- és látszerész
Kolozsvárt, Jókai-utca 13. sz.

Ajánlja orvos-sebészeti műszereit, kötszereit, testgyógyesítő gépeit, valódi angol és francia, továbbá glicerinnel töltött s egyenletes nyemást gyakorló köldök, sérv- és háskötőit, irrigateurjeit, villanygépeit, első minőségű látszereit, melyekben épen úgy mint mű és vétagokban, valódi francia női- és férfi övszerekben, Diána övekben, dusan berendezett raktárt tart.

Elvállalja e szakmába vágó gépek készítését, továbbá mindenféle javításokat, köszörlést és **nickelozást** gyorsan kifogástalanul és jutányosan eszközöltet. A gépek és árukért pedig felelősséget vállal.

Mintán a dr. urak bizalmát birom elég bizonyíték a nagyérdemű közönségnek.

Deutsch Miksa,

787. 5—6

végzett orvos sebészeti mű- és kötszerész.

Vizvezeték és csatornázási vállalat!

Andrásófszky Efraim és társai

Kolozsvárt, Külmagyar-utca 1. sz.

Elvállalunk:

mindennemű vizvezetési- és csatornázási munkálatokat, kifogástalan minőségű anyagból, szolid kivitelben, a lehető legjutányosabb árak mellett!

Költségvetéseket díjtalanul készítünk!!

767. 7—0.

A harmadik nagy magy. kir. osztálysorsjáték nemsokára ismét kezdődik és

100,000 újból

50,000 nyeremény

sorsjegyre

jut, vagyis az oldalt levő nyereményjegyzék szerint az összes sorsjegyek fele feltétlenül nyerni fog.

A nyerési esélyek tehát, mint már általános ismeretes, óriások.

Összesen tizenhárom millió 160.000 koronát sorsolnak ki biztosan. A legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben

egy millió korona.

Szíves mielőbbi megrendeléseknél eredeti sorsjegyeket a tervezett eredeti árban és pedig:

egy egész I-ső oszt. eredeti sorsjegyet 6.— frt
egy fél " " " 3.— frt
egy negyed " " " 1.50 frt
egy nyolcad " " " —.75 frt

küldünk szét utánvétellel, vagy a pénz előleges be- küldése ellenében.

A húzások után megküldjük tisztelt vevőinknek a hivatalos húzási jegyzéket, hivatalos tervezetek pedig díjtalanul állanak rendelkezésre. A húzások a magy. kir. kormány ellenőrzése mellett nyilvánosan történnek és azon mindenki megjelölhetik.

Kérjük a rendelményeket mielőbb, legkésőbb azonban

f. 6. november hó 5-ig

hozzánk beiktatni.

TÖRÖK A. ES TSA

a m. kir. szab. osztálysorsjáték

főelárusítói

Budapest, V., Váci-körút 4/a.